



# Islams religions nivåer

## Fråga

Vilka är nivåerna i den islamiska religionen? Vad innefattar varje nivå? Vad är skillnaden mellan islam, iman och ihsan? Och vad är de välgörandens (muhsininernas) ställning i ihsan?

## Sammanfattning

Den islamiska religionen har tre nivåer: **islam**, **iman** och **ihsan**. Varje nivå har sin innebörd och sina pelare.

## Första nivån: Islam

**Språkligt** betyder islam: underkastelse och lydnad.

I **religionens terminologi** varierar innebörden beroende på hur det används, och det har två tillstånd:

**Första tillståndet:** När det används ensamt utan att nämnas tillsammans med iman, avses hela religionen — dess grunder och grenar, trosuppfattningar, ord och handlingar. Som i Allahs ord: *”Inför Allah är den sanna religionen islam”* [Al Imran: 19], och: *”Jag har valt islam som er religion”* [Al-Ma’ida: 3]. Därav definierade en del lärda det som: underkastelse till Allah genom tawhid, lydnad till Honom i tro och frihet

från shirk och dess anhängare.

**Andra tillståndet:** När det används tillsammans med iman avses de yttre handlingarna och orden — som i Allahs ord: *”Beduinerna sade: Vi tror. Säg: Ni tror inte — säg snarare: Vi har underkastat oss, ty tron har ännu inte trängt in i era hjärtan”* [Al-Hujurat: 14].

I Bukhari (27) och Muslim (150) berättas från Sa’d ibn Abi Waqqas att profeten gav gåvor till en grupp. Sa’d sade att profeten förbigick en man som Sa’d tyckte väl om, och frågade: ”O Allahs sändebud, vad är det med den och den? Vid Allah, jag ser honom som troende.” Profeten svarade: *”Eller muslim.”* Sa’d frågade tre gånger och fick samma svar, varefter profeten förklarade: *”Jag ger mannen fast en annan är mig kärare, av fruktan att han ska kastas i elden på sitt ansikte.”*

Profetens svar *”eller muslim”* innebar: du har sett hans yttre handlingar — hans islam — men inte trängt in i hans hjärta för att se hans iman.

## Andra nivå: Iman

**Språkligt** betyder iman: bekräftelse som innefattar mottagande och underkastelse.

I religionens terminologi varierar det också beroende på hur det används:

**Första tillståndet:** När det används ensamt avses hela religionen — som Allahs ord: *”Allah är de troendes beskyddare, Han för dem från mörkret till ljuset”* [Al-Baqara: 257]. De tidiga muslimerna var eniga om att det är: *”bekräftelse i hjärtat — innefattande hjärtats gärningar — ord med tungan och handlingar med lemmarna; det ökar med lydnad och minskar med synd.”*

Allah begränsade iman till dem som följer religionen fullt ut — inre och yttre: *”De troende är verkligen bara de vars hjärtan bävar när Allah nämns, och när Hans verser reciteras ökar det dem i tro, och de litar på sin Herre — de som förättar bönen och ger av det Vi försörjt dem med. De är de sanna troende”* [Al-Anfal: 2-4].

**Andra tillståndet:** När iman används tillsammans med islam avser det de inre övertygelserna — som i Jibrils hadith och i profetens bön över den döde: *”O Allah, låt den Du låter leva av oss leva i islam, och låt den Du tar av oss dö i iman”* — ty lemmarnas gärningar tillhör livet, men vid döden återstår bara hjärtats ord och gärning.

## Skillnaden mellan islam och iman

Sammanfattningsvis: när vart och ett av begreppen nämns ensamt finns ingen skillnad dem emellan — vart och ett inbegriper hela religionen. Men när de nämns tillsammans särskiljer sig islam till de yttre handlingarna med lemmarna, och iman till de inre hjärtats övertygelser.

Detta framgår tydligt av **Jibrils hadith**, återberättad av Muslim (8) från Omar ibn al-Khattab:

”En dag när vi satt hos Allahs sändebud kom plötsligt en man med mycket vita kläder och mycket svart hår — inga resespår syntes på honom och ingen av oss kände igen honom. Han satte sig nära profeten, knä mot knä, lade sina händer på profetens lår och sade: ’O Muhammad, berätta för mig om islam.’ Profeten sade: *’Islam är att vittna om att det finns ingen gud utom Allah och att Muhammad är Allahs sändebud, förrätta bönen, ge allmosan, fasta i Ramadan och vallfärda till huset om du förmår.’* Han sade: ’Du har talat sant.’ Vi förundrade oss att han frågar och bekräftar. Han sade: ’Berätta för mig om iman.’ Profeten sade: *’Att tro på Allah, Hans änglar, Hans skrifter, Hans sändebud, den Yttersta dagen och ödet — dess goda och onda.’* Han sade: ’Du har talat sant.’ Han sade: ’Berätta för mig om ihsan.’ Profeten sade: *’Att dyrka Allah som om du ser Honom — och om du inte ser Honom, ser Han dig.’*

Sedan gick han. Profeten sade: ’O Omar, vet du vem frågeställaren var?’ Jag sade: ’Allah och Hans sändebud vet bäst.’ Han sade: *’Det var Jibril — han kom för att lära er er religion.’*”

## Tredje nivån: Ihsan

**Språkligt** betyder ihsan: att utföra handlingar väl, fullkomligt och uppriktigt.

I religionens terminologi har det också två tillstånd:

**Första tillståndet:** Ensam avses hela religionen — som med islam och iman.

**Andra tillståndet:** När det nämns tillsammans med de andra avses förskönandet av det yttre och det inre. Profeten förklarade det med ord som ingen annan människa kan: *"Ihsan är att dyrka Allah som om du ser Honom — och om du inte ser Honom, ser Han dig."*

Det är den högsta och viktigaste av religionens nivåer, och dess folk är de föregående i gott, de närmaste Allah i de högsta graderna.

## De välgörandens ställning i ihsan

Profeten, frid vare med honom, berättade att ihsan har två grader och att de välgörande har två skilda ställningar:

**Den första — den högsta — ställningen:** Att dyrka Allah som om du ser Honom. En del lärda kallar detta *maqam al-mushahada* (skådandets ställning). Tjänaren handlar som om han skådar Allah i sitt hjärta, tills det dolda blir som det synliga. Den som dyrkar Allah med närvaron av Hans närhet och Hans blick mot honom — detta framkallar fruktan, vördnad och ärevördnad.

**Den andra ställningen:** *Maqam al-ikhlas wal-muraqaba* — uppriktighets- och övervakandets ställning. Tjänaren handlar med medvetenheten om att Allah ser honom, känner till hans inre och yttre, och att ingenting är dolt för Honom. När tjänaren uppnår detta i sin dyrkan hindrar det honom från att rikta sig till någon annan än Allah. Och när denna ställning förverkligas blir det lättare att nå den första — därav kom profetens ord som en förklaring: *"Om du inte ser Honom, ser Han dig."*

Vi ber Allah om Hans stora nåd.

*(Källa: Ma'arij al-Qabul av al-Hakimi, 2/20-33; al-Majmu al-Thamin av Ibn Uthaymin, 1/49-53; Jami al-Ulum wal-Hikam av Ibn Rajab, 1/106)*